

mtarbiat.ir

مبانی تربیت و رشد اسلامی

مستندات جلسه هفتاد و هشتم

موضوع:

سبک زندگی از دیدگاه مقام معظم رهبری

و نسبت آن با دوره تربیت و رشد اسلامی (۸)

بیست و چهارم فروردین ۱۴۰۴

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم

توجه به ابزار هنر و نسبت آن با فرهنگ سازی

یکی از نکاتی که باید در مواجهه‌ی با دنیای غرب کاملاً به آن توجه داشت، عامل و ابزار هنری است که در اختیار غربی‌هاست. اینها از هنر حداکثر استفاده را کرده‌اند برای ترویج این فرهنگ غلط و منحط و هویت سوز؛ بخصوص از هنرهای نمایشی، بخصوص از سینما حداکثر استفاده را کرده‌اند. اینها به صورت پروژه‌ای یک ملت را تحت مطالعه قرار می‌دهند، نقاط ضعفش را پیدا میکنند، از روان‌شناس و جامعه‌شناس و مورخ و هنرمند و اینها استفاده میکنند، راههای تسلط بر این ملت را پیدا میکنند؛ بعد به فیلمساز، به فلان بنگاه هنری در هالیوود سفارش میکنند که بسازد و میسازد.

بسیاری از فیلمهائی که برای ماها و برای کشورهای نظیر ما میسازند، از این قبیل است. من از فیلمهای داخل خود آمریکا خبری ندارم؛ اما آنچه که برای ملتهای دیگر میسازند، جنبه‌ی تهاجم دارد.

چند سال پیش از این در خبرها بود که در بعضی از کشورهای بزرگ اروپائی تصمیم گرفته شد که با فیلمهای آمریکائی مقابله شود. آنها مسلمان نیستند، اما آنها هم احساس خطر میکردند؛ آنها هم احساس تهاجم میکردند. نسبت به کشورهای اسلامی البته بیشتر، و در مورد کشور انقلابی ما هم به طور ویژه؛ نگاه میکنند، خصوصیات را میسنجند، وضعیت را میسنجند، فیلم را بر اساس آن میسازند، خبر را بر اساس آن تنظیم میکنند، رسانه را بر اساس آن شکل میدهند و میفرستند فضا.

باید به اینها توجه داشت. سلیقه سازی میکنند، فرهنگ سازی میکنند؛ بعد از آنکه سلیقه ها را عوض کردند، ذائقه ها را عوض کردند، آن وقت اگر احتیاج به زر و زور بود، دلارها را وارد میکند، نیروهای نظامی و ژنرالها را وارد میکنند. این، شیوهی حرکت غربی هاست؛ باید مراقب بود. باید همه احساس کنند که مسئولیت ایجاد تمدن اسلامی نوین بر دوش آنهاست؛ و یکی از حدود و ثغور این کار، مواجهه‌ی با تمدن غرب است، به صورتی که تقلید از آن انجام نگیرد.

(بیانات در دیدار جوانان استان خراسان شمالی؛ ۱۳۹۱/۷/۲۳)

فرهنگ چیست؟

فرهنگ یعنی باورهای مردم، ایمان مردم، عادات مردم، آن چیزهایی که مردم در زندگی روزمره با آن سر و کار دائمی دارند و الهام بخش مردم در حرکات و اعمال آنها است؛ فرهنگ این است؛ این پس خیلی اهمّیت دارد. مثلاً در حوزه‌ی اجتماعی، قانون گرایی - که مردم به قانون احترام بگذارند — یک فرهنگ است؛ تعاون اجتماعی یک فرهنگ است؛ تشکیل خانواده و ازدواج یک فرهنگ است؛ تعداد فرزندان یک فرهنگ است؛ اگر در این چیزها بینش مردم و جهت گیری مردم جهت گیری درستی باشد، زندگی در جامعه جوری خواهد شد؛ اگر خدای ناکرده جهت گیری غلط باشد، زندگی جوری دیگری خواهد شد؛ خدای ناکرده به همان بلایی مبتلا خواهیم شد که امروز کشورهایی که خانواده را و بنیان خانواده را ویران کردند و شهوات را به راه انداختند — وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا (مریم/۵۹) — به آن سرنوشت دچار شدند. بنابراین تمرکز دشمنان بر روی فرهنگ بیشتر از همه جا است. چرا؟ به خاطر همین تأثیر زیادی که فرهنگ دارد. هدف و آماج تحرّک دشمنان در زمینه‌ی فرهنگ، عبارت است از ایمان مردم و

باورهای مردم. (بیانات در حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۹۳/۱/۱)

اهمیت فرهنگ

عزیزان من! فرهنگ از اقتصاد هم مهم‌تر است چرا؟ چون فرهنگ، به معنای هوایی است که ما تنفس میکنیم؛ شما ناچار هوا را تنفس میکنید، چه بخواهید، چه نخواهید؛ اگر این هوا تمیز باشد، آثاری دارد در بدن شما؛ اگر این هوا کثیف باشد، آثار دیگری دارد. (بیانات در حرم مطهر رضوی؛ ۱۳۹۳/۱/۱)

دغدغه فرهنگ

و اما در عرصه‌ی فرهنگ، بنده به معنای واقعی کلمه، احساس نگرانی میکنم و حقیقتاً دغدغه دارم. این دغدغه از آن دغدغه‌هایی است که آدمی به خاطر آن، گاهی ممکن است نصف شب هم از خواب بیدار شود و به درگاه پروردگار تضرع کند. من چنین دغدغه‌ای دارم. البته در سخنرانیها، از این دغدغه با مردم نخواهم گفت؛ اما نمیشود که به شما نگویم. شما خودتان دست‌اندرکاران مسائل فرهنگی هستید و باید از این دغدغه‌ی من خبر داشته باشید. خود من هم آدمی بی‌اطلاع از مسائل فرهنگی نیستم؛ همان‌طور که از مسائل کشور نیز هیچگاه بیخبر نبوده‌ام. لذا است که حقیقتاً در باب فرهنگ، احساس نگرانی عمیقی دارم. البته در اثر تربیتهای اولیه‌ی اسلامی، احساس مبارکی در ما به وجود آمده بود. بعد هم خدای متعال منت گذاشت و کسی مثل امام را بر ما گماشت و ایشان با وجود و حرکت خود، آن احساس را که احساس امید به آینده است، در ما تقویت کرد. من خدا را شاکرم که حتی برای یک لحظه هم، امید خود را در همین عرصه‌ی پر دغدغه از دست نداده‌ام. اگر تلاشی میکنم، حرفی بر زبان می‌آورم و دست به اقدامی می‌زنم، همه ناشی از

آن امید است. ان شاءالله و به فضل پروردگار، روزبه‌روز هم به این تلاش و اقدام و حرکت خواهیم افزود. کما این که چون امیدوارم، از اول انقلاب تا امروز هم، در این روند، روزبه‌روز تلاش و حرکت خود را بیشتر کرده‌ام. (بیانات در دیدار هنرمندان و مسئولان فرهنگی کشور؛ ۱۳۷۳/۴/۲۲)

جایگاه استقلال فرهنگی

استقلال یک ملت جز با استقلال فرهنگی تأمین نمیشود. اگر یک ملت، از لحاظ سیاسی تحت تأثیر قدرتهای بزرگ نباشد و از لحاظ اقتصادی هم به خودکفایی کامل برسد، اما فرهنگ و اخلاق و عقاید و باورهای دشمنان و بیگانگان در میان این ملت رواج داشته باشد و رشد بکند، این ملت نمیتواند ادعای استقلال کند. در دنیا، سررشته‌ی فرهنگ دست عده‌یی است که آنها چگونگی لباس و پوشش و کیفیت زندگی و نشست و برخاست و اخلاق و معرفت را برای انسانهای بیگناه و بیخبر در سرتاسر عالم رقم میزنند و تعیین سرمشق میکنند. اگر ملتی بتواند خود را از سرایت موج مسموم فرهنگی ساخته و پرداخته‌ی بیگانگان حفظ کند، این ملت مستقل خواهد بود؛ اما اگر نتواند و تحت تأثیر غلبه‌ی فرهنگ بیگانه قرار بگیرد، این ملت، ملتی وابسته و اسیر است. (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم؛ ۱۳۶۸/۰۹/۱۵)

مفهوم استقلال فرهنگی

استقلال فرهنگی به اعتقاد بنده از همه‌ی اینها [انواع استقلال] مهم‌تر است. استقلال فرهنگی در این است که سبک زندگی را، سبک زندگی اسلامی - ایرانی انتخاب بکنیم... سبک زندگی از معماری، از زندگی شهری، از زیست انسانی، از پیوندهای اجتماعی تا

همه‌ی مسائل گوناگون را شامل می‌شود. تقلید از غرب و از بیگانه در سبک زندگی، درست نقطه‌ی مقابل استقلال فرهنگی است. [\(بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ؛ ۱۳۹۵/۰۳/۱۴\)](#)

مبارزه فرهنگی

[استقلال فرهنگی] بسیار سخت است و بسیار خون دل دارد. مبارزه برای استقلال فرهنگی، از همه انواع استقلالها سخت‌تر است... اگر دشمن بتواند ملت ما را به ملتی که اعتقادی به مبارزه ندارد، امیدی به پیروزی ندارد، زهدی نسبت به جلوه‌های شهوانی و مادی ندارد، تبدیل کند، پیروز شده‌است. این جاست که مبارزه فرهنگی، مبارزه‌ای واجب‌تر از واجب می‌شود. [\(بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان؛ ۱۳۷۲/۰۲/۱۵\)](#)

هنر و فرهنگ سازی

بزرگداشت جناب حمزه (سلام الله علیه) یک زمینه‌سازی و منبع‌سازی است برای کارهای بعدی. کار اصلی را بایستی هنر انجام بدهد و حتماً بایستی هنرهای نمایشی، هنرهای زبانی و تجسمی به کار برود برای این قضیه تا مقصود از تکریم و بزرگداشت شخصیتی مثل جناب حمزه حاصل بشود؛ وَاَلَّا بِاِصْرَفِ بزرگداشت [به نتیجه نمیرسد]، خوب حالا ممکن است چون در رسانه‌ها پخش می‌شود، یک برهه‌ای از زمان اسم این بزرگوار پخش بشود؛ لکن آن کاری که شما می‌خواهید انجام بدهید و می‌خواهید فرهنگ‌سازی بکنید و الگوسازی بکنید، جز با کار هنری به طور کامل انجام نمی‌گیرد و ناقص خواهد ماند.... بر اتقان تکیه کنید و کیفیت را بالا ببرید؛ این موجب می‌شود که آن کسی که می‌خواهد کار هنری بکند، منابع لازم و

مستندات لازم را در اختیار داشته باشد. (بیانات در دیدار اعضای

همایش بین‌المللی حضرت حمزه سیدالشهدا علیه السلام؛ ۱۴۰۰/۱۱/۵)

یکی از چیزهایی که در این مجالس باید حتماً به فضل الهی دنبال بشود، مسئله‌ی سبک زندگی اسلامی است؛ من می‌خواهم خواهش کنم که برادران عزیز در مطالعات خودشان، در پیگیری‌های خودشان روی مسئله‌ی سبک زندگی ائمه (علیهم السلام) و سبک زندگی اسلامی کار کنند؛ شعرای متعهد و برجسته‌ی ما - که امروز نمونه‌ی کارهایشان را اینجا شنیدید - این را به هنر شعر مزین کنند و در مجالس خوانده بشود تا فرهنگ‌سازی بشود. اگر بخواهیم سبک زندگی را به صورت درست در مقابل موج جبهه‌ی دشمن به حالت اسلامی برگردانیم، راهش این است؛ یعنی فرهنگ‌سازی باید بشود. ببینید شما در دعا می‌گویید: اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَا مَحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ (۶) خب محیا یعنی چه؟ محیا یعنی زندگی من را شبیه زندگی آنها قرار بده؛ یعنی سبک زندگی؛ ما این را می‌خواهیم؛ این را از ما خواسته‌اند که بگوییم و بخواهیم و انجام بدهیم. این مسئله‌ی سبک زندگی باید دنبال بشود.

دشمن متأسفانه با استفاده‌ی از ضعف و خیانت سران وابسته‌ی نظام‌های اسلامی، از جمله در کشور ما در طول سال‌های پیش از انقلاب، توانسته سبک زندگی خودش را رایج کند. ما اگر بی‌مبالاتی مشاهده می‌کنیم، اگر اسراف مشاهده می‌کنیم، اگر مشکلات گوناگون را در داخل کشور مشاهده می‌کنیم، این به خاطر دور افتادن از اخلاق اسلامی و از سبک زندگی اسلامی است. اگر بخواهیم سبک زندگی اسلامی را حاکم کنیم، باید فرهنگ‌سازی بشود. فرهنگ‌سازی به این وسیله انجام می‌گیرد و شما بهترین کسانی هستید که

میتوانید در میان مردم فرهنگ سازی کنید و به معنای واقعی کلمه جریان را به سمت اسلام برگردانید. (بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم السلام؛ ۱۳۹۸/۱۱/۲۶)

هنر و حوزه علمیه

روشن است که از حوزه‌ی علمیّه انتظار نیست که سینماگر یا شاعر یا نقاش یا مجسمه ساز یا معمار تربیت بکند... اما انتظار هست که مبانی اسلامی را در باب موضوع هنر که... چقدر اهمّیت دارد بیان بکند؛ اول کشف کند و تحقیق کند و عمق یابی کند، بعد هم آن را تبیین کند برای مردم و برای جامعه.. کار را نیمه کاره نگذارید، متوقّف نگذارید؛ و به معنای حقیقی کلمه -همچنان که ما در فقه معاملات، کار میکنیم، در فقه عبادات کار میکنیم، اخیراً مثلاً در فقه ارتباطات یا در فقه اقتصاد یا مثلاً فرض کنید که در فقه مسائل گوناگون اجتماعی کار میکنیم- در فقه هنر هم واقعاً کار کنیم؛ یعنی حقیقتاً ملای ما بتواند در زمینه‌ی هنر، هم در زمینه‌ی اصل موضوع هنر به معنای کلی قضیه، هم شاخه‌های متنوع و متعدّد هنر، نظر صریح و روشن بدهد. (بیانات در دیدار هیأت علمی و دست‌اندرکاران برگزاری همایش ملی «فقه هنر»؛ ۱۳۹۴/۱۰/۲۱)

مدرسه تربیت و رشد اسلامی

mtarbiat.ir